

ਜੋਤੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ
ਬਨਾਮ
ਪੁਲਿਸ ਦਾ
ਸੁਪਰਡੈਂਟ
ਗੁੜਗਾਉਂ
ਅਤੇ ਹੋਰ

ਖੋਸਲਾ ਜੇ.

ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ! ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਵਿਚ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ 'ਤੇ ਸਹੀ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ। ਇਹ ਨਾ ਸੋਚੋ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਹੀਣ ਅਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਬੇਤੁਕੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਏ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਉਸਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਇੱਕ ਉਪਯੋਗੀ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਲ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਬਣੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ।

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰਿਟ

ਕਪੂਰ ਜੇ.ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ

ਪੰਡਿਤ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਥ ਬਾਜ਼, ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ, -ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

1955 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 195-ਡੀ

1955
2, ਦਸੰਬਰ

ਨਿਵਾਰਕ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਐਕਟ (1950 ਦਾ IV)-ਸੈਕਸ਼ਨ 3- ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰ-ਕਾਫੀ-ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ-ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ-ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ (1) ਕੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਧਾਰ ਕਾਫੀ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਜੋ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ;

(2) ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੇ ਗਏ ਆਧਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਰੋਕੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਤਰਕਸੰਗਤ ਸਬੰਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ;

(3) ਕਿ ਆਧਾਰ ਅਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਰੇਕ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 22 ਦੀ ਧਾਰਾ (6) ਅਧੀਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਇੱਕ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ;

(4) ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਨਾ ਹੋਣ, ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ;

(5) ਕਿ ਇੱਕ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨੂੰ ਮਾੜੇ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ

(6) ਨਿਵਾਰਕ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨਿੱਜੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ 'ਤੇ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਹਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਭ ਤੋਂ ਮਾਮੂਲੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਬੰਬਈ ਸਟੇਟ ਬਨਾਮ ਆਤਮਾ ਰਾਮ (1), ਤਰਪਦਾ ਦੇ ਬਨਾਮ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ (2), ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਭਾਰਦਵਾਜ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (3), ਸੋਢੀ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੈਪਸੂ ਰਾਜ (4), ਸ਼ਿਬਨ ਲਾਲ ਸਕਸੈਨਾ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (5), ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜਾ ਸਮਰਾਟ (6), ਅਤੇ ਭੀਮ ਸੇਨ ਦਾ ਕੇਸ (7), 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ; ਆਸਾ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (8), ਅਰੁਣ ਕੁਮਾਰ ਸਿਨਹਾ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ (9), ਹਰ ਤੀਰਥ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕੇਸ (10), ਰੋਮੇਸ਼ ਥਾਪਰ ਦਾ ਕੇਸ (11), ਆਸ਼ੂਤੋਸ਼

- (1) 1951 ਐੱਸ.ਸੀ.ਆਰ. 167
- (2) 1951 ਐੱਸ.ਸੀ.ਆਰ.212
- (3) 1953 ਐੱਸ.ਸੀ.ਆਰ. 708
- (4) ਏ.ਆਈ.ਆਰ.1954 ਐੱਸ.ਸੀ. 276
- (5) 1954 ਐੱਸ.ਸੀ.ਆਰ. 480
- (6) ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. 12 ਲਾਹ.280
- (7) 1952 ਐੱਸ.ਸੀ.ਆਰ. 19
- (8) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1950 ਸਾਰੇ 709
- (9) ਏ.ਆਈ., ਆਰ. 1949 ਪੈਟ. 236
- (10) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1950 ਈ.ਪੀ. 222
- (11) 1950 ਐੱਸ.ਸੀ.ਆਰ. 594

ਲਹਿਰੀ ਦਾ ਕੇਸ (1), ਅਤੇ ਖਲੀਫਾ ਜਾਨਕੀ ਦਾਸ ਦਾ ਕੇਸ (2), ਵੱਖਰਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਰਿੱਟ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਜਿਸ ਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਰਿਹਾਈ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਮਲਿਕ ਰਾਮ ਭੀਜਾ ਮੱਲ ਅਤੇ ਜੀ.ਆਰ. ਚੋਪੜਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ।

ਸੀ.ਕੇ. ਡੈਫਟਰੀ, ਸਾਲੀਸਿਟਰ-ਜਨਰਲ, ਆਰ.ਐਚ. ਢੇਬਰ ਅਤੇ ਬਿਸ਼ੰਬਰ ਦਿਆਲ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਆਰਡਰ

ਕਪੂਰ, ਜੇ.

ਕਪੂਰ, ਜੇ. ਇਹ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਹੈ ਜੋ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਥ ਬਜ਼ਾਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਪਟੀਸ਼ਨ ਮੁਤਾਬਕ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਦਾ ਪੁਰਾਣਾ ਵਰਕਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ 25 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਹ 1931 ਵਿੱਚ ਐਸ.ਡੀ. ਨੌਜਵਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਸਰ ਬਰਟਰੈਂਡ ਗਲੈਂਸੀ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਗਠਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜਾਂਚ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਮੈਂਬਰ ਸੀ। ਸ਼ੇਖ ਅਬਦੁੱਲਾ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਉਰਦੂ ਸਪਤਾਹਿਕ "ਦ ਹਮਦਰਦ" ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਬਣ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ 1947 ਤੱਕ ਇਸਨੂੰ ਸੰਪਾਦਿਤ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਜਦੋਂ ਉਸਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਦਾ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾਪਕ-ਮੈਂਬਰ ਸੀ, ਪਰ ਉਸਨੇ 1941 ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਸਬੰਧ ਤੋੜ ਲਿਆ।

(1) 'ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1953 ਐਸ.ਸੀ., 451

(2) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1950 ਈ.ਪੀ.172

ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਅੰਤਰ। ਉਹ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸੋਸ਼ਲਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਕਿਸਾਨ ਮਜ਼ਦੂਰ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ 1940 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ 'ਇਨਸਾਈਡ ਕਸ਼ਮੀਰ' ਅਤੇ 1954 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ 'ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿੱਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ' ਦੀਆਂ ਕਈ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਲੇਖਕ ਹਨ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਲੋਕਤੰਤਰ ਅਤੇ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਹ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਨ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਇਸ ਦੇ ਹੱਲ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 1947 ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ 1950 ਤੱਕ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸਨੂੰ ਰਾਜ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਮਾਸਿਕ "ਦਿ ਵੋਆਇਸ ਆਫ ਕਸ਼ਮੀਰ" ਦਾ ਸੰਪਾਦਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜੋ ਨਵੰਬਰ 1954 ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਪੰਡਿਤ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਥ ਬਜਾਜ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਪੂਰ ਜੇ.

8 ਸਤੰਬਰ, 1955 ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤਹਿਤ ਨਿਰੋਧਕ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਕਾਪੀ ਅਤੇ ਆਧਾਰਾਂ ਦੀ ਕਾਪੀ ਮਿਤੀ 10 ਸਤੰਬਰ, 1955 ਨੂੰ ਨੱਥੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਇਹ ਆਧਾਰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕੁਝ ਲੇਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੰਯੁਕਤ ਪ੍ਰਭਾਵ, ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹੈ। 10 ਸਤੰਬਰ, 1955 ਦੇ ਇਸ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ 11 ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, 'ਦਿ ਵੋਆਇਸ ਆਫ ਕਸ਼ਮੀਰ' ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਅੰਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਪਹਿਲਾ ਸੰਪਾਦਕੀ ਨਵੰਬਰ 1954 ਦੇ ਅੰਕ ਵਿੱਚ 'ਸਪੋਕਸਮੈਨ ਆਫ ਦ ਅਪ੍ਰੈਸਡ' ਦਾ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਵੀ ਇਸੇ ਅੰਕ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਸਿਰਲੇਖ 'ਏ ਰਿਪੋਰਟ ਆਨ ਕਸ਼ਮੀਰ'। ਤੀਜਾ ਅਪ੍ਰੈਲ, 1955 ਦੇ ਅੰਕ ਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ 'ਕਸ਼ਮੀਰ ਡੈਮੋਕਰੇਟਸ ਅਪ੍ਰੋਚ ਬੈਂਡੰਗ ਕਾਨਫਰੰਸ' ਹੈ।

ਪੰਡਿਤ ਪ੍ਰੇਮ
ਨਾਥ ਬਜਾਜ
ਬਨਾਮ
ਭਾਰਤ ਸੰਘ
ਅਤੇ ਹੋਰ
ਕਪੂਰ ਜੇ.

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ 25 ਅਗਸਤ, 1955 ਦੇ ਕਾਨਪੁਰ ਦੇ ਇੱਕ ਉਰਦੂ ਅਖਬਾਰ "ਦਿ ਡੇਲੀ ਸਿਆਸਤ" ਵਿੱਚ ਅਤੇ 24 ਅਗਸਤ, 1955 ਦੇ ਕਰਾਚੀ ਦੇ "ਦ ਡਾਨ" ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਦੋ ਸਾਰ ਵੀ ਹਨ। ਮਿਤੀ 26 ਅਗਸਤ ਮਿਤੀ 26 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਟਾਈਮਜ਼।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਦੂਜਾ ਆਧਾਰ ਹੈ—

"ਇਹ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਰਾਜ ਦੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਨਿਰੰਤਰ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਹੋ, ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ ਜੋ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ, ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਜਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਾ, ਜਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਤੱਥ ਜਾਂ ਵੇਰਵੇ ਦੇਣਾ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।"

ਇਸ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ, ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਪੱਖਪਾਤੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ, ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ—

(1) ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਧਾਰ "ਅਸਪਸ਼ਟ, ਅਨਿਯਮਿਤ, ਅਣਜਾਣ ਅਤੇ ਅਪੂਰੇ" ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ;

(2) ਕਿ ਆਧਾਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ "ਲੇਖਾਂ ਅਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ";

ਪੰਡਿਤ ਪ੍ਰੇਮ
ਨਾਥ ਬਜਾਜ
ਬਨਾਮ
ਭਾਰਤ ਸੰਘ
ਅਤੇ ਹੋਰ

(3) ਉਹ ਆਧਾਰ ਨੰਬਰ 2 ਅਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਅਧੂਰਾ ਦੋਵੇਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਤੱਥ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਉਹ 'ਜਨਹਿਤ' ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਅਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦੇ।

ਕਪੂਰ ਜੇ.

(4) ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੀ ਵਸਤੂ, ਭਾਵ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਅਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਧਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ;

(5) ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹਿੰਸਾ, ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਭੜਕਾਹਟ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ; ਅਤੇ

(6) ਕਿ ਹੁਕਮ ਮੈਲਾਫਾਇਡ ਹੈ।

ਇਹ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਆਧਾਰਾਂ ਦੀ ਭਰਪੂਰਤਾ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਹੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਆਧਾਰਾਂ ਦੀ ਕਾਫੀਤਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ,

ਕੀ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬੰਬਈ ਰਾਜ ਬਨਾਮ

ਪੰਡਿਤ ਪ੍ਰੇਮ
ਨਾਥ ਬਜਾਜ
ਬਨਾਮ
ਭਾਰਤ ਸੰਘ
ਅਤੇ ਹੋਰ

ਕਪੂਰ ਜੇ.

ਆਤਮਾ ਰਾਮ। (1), ਤਰਪਦਾ ਦੇ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦਾ ਰਾਜ (2), ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਭਾਰਦਵਾਜ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (3), ਸੋਢੀ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੈਪਸੂ ਰਾਜ (4), ਅਤੇ ਸ਼ਿਬਨ ਲਾਲ ਸਕਸੈਨਾ ਬਨਾਮ. ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (5)।

ਇਹ ਬੰਬਈ ਸਟੇਟ ਵਿਚ ਬਨਾਮ ਆਤਮਾ ਰਾਮ (1) ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰੀ ਗਈ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਸਬੰਧਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਆਧਾਰ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਸਤੂਆਂ ਨਾਲ ਤਰਕਸੰਗਤ ਸਬੰਧ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦੁਰਭਾਵਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 22 ਦੀ ਧਾਰਾ (5) ਇੱਕ ਡੀ ਨੂੰ ਦੋ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। - ਸਮਾਂ, ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਆਧਾਰ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜਿਸ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਕੰਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਾਇਆ ਜਾਣਾ - ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਮੌਕਾ ਬਣਾਉਣਾ, ਅਤੇ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਨਾਲ ਤਰਕਸੰਗਤ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਰਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕੋਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰ ਸਕੇ। ਇਹਨਾਂ ਦੋਵਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਉਸਨੂੰ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚ ਕੰਨਿਆ ਸੀ. ਜੇ. ਨੇ ਪੰਨਾ 176 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ

"ਇਸ ਲਈ ਜਿਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਮਨੁੱਖ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸਮਝ ਸਕਦਾ ਹੈ।

- (1) 1951 ਐੱਸ.ਸੀ.ਆਰ. 167
- (2) 1951 ਐੱਸ.ਸੀ.ਆਰ. 212
- (3) 1953 ਐੱਸ.ਸੀ.ਆਰ. 708
- (4) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1954 ਐੱਸ.ਸੀ. 278
- (5) 1954 ਐੱਸ.ਸੀ.ਆਰ. 480

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਦੁਰਭਾਵਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਰਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਧਾਰ ਕਾਫ਼ੀ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਧਾਰਾ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਕੇਂਦਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਾਂਗ ਹੀ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਮੰਨਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਪੰਡਿਤ ਪ੍ਰੇਮ
ਨਾਥ ਬਜਾਜ
ਬਨਾਮ
ਭਾਰਤ ਸੰਘ
ਅਤੇ ਹੋਰ
ਕਪੂਰ ਜੇ.

ਪੰਨਾ 183 'ਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ -

ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨਾਂ ਦੀ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਜਾਂ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਕਾ ਦੇਣਾ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। "

ਪੰਡਿਤ ਪ੍ਰੇਮ
ਨਾਥ ਬਜਾਜ
ਬਨਾਮ
ਭਾਰਤ ਸੰਘ
ਅਤੇ ਹੋਰ

ਕਪੂਰ ਜੇ.

ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਪਰੀਖਿਆ ਸੀ—

"ਜਿਵੇਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਹਿਲਾ, ਟੈਸਟ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਲਈ, ਟੈਸਟ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੈ।"

ਤਰਪਦਾ ਦੇ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ (1) ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਆਧਾਰਾਂ ਦੀ ਕਾਫੀਤਾ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ। ਆਧਾਰਾਂ ਦੀ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ "ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਆਧਾਰ" ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਖੜੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਆਧਾਰ ਦਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਹੁਕਮ।

ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਵਿਚ ਭਾਰਦਵਾਜ ਦੇ ਕੇਸ (2) ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਅਸਪਸ਼ਟ ਸੀ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਦੂਜੇ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ- ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਲੋੜ ਕਿ ਆਧਾਰ ਅਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 22 ਦੀ ਧਾਰਾ (6) ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਅਧੀਨ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਰੇਕ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਜੋ ਆਧਾਰ ਅਸਪਸ਼ਟ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਉਹ ਸੀ—

"(e) ਤੁਸੀਂ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਲੰਟੀਅਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਹੈਸੀਅਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਜੋਂ ਭਰਤੀ ਕਰਕੇ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਸੰਗਠਿਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ।

(1) 1951 ਐੱਸ.ਸੀ.ਆਰ. 212

(2) 1953 ਐੱਸ.ਸੀ.ਆਰ. 708

ਬਾਰਾ ਹਿੰਦੂਆ ਰਾਓ ਦੀ ਰਫਿਊਜੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ।'

ਫਿਰ ਸੋਢੀ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (1) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਪੁਖਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਧਾਰਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਹਨ ਜਿਸਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪੰਡਿਤ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਥ ਬਜਾਜ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਪੂਰ ਜੇ.

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਰੁਣ ਕੁਮਾਰ ਸਿਨਹਾ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਪ੍ਰਾਂਤ (2) 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਇਸ ਪੱਖ ਲਈ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਕਿ ਇੱਕ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਨੇ ਇਸ ਹੜਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਜਾਂ ਹੜਤਾਲਾਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਆਗੂ ਦਾ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਸੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਕੜੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜੋ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣ। ਉਹ ਅਸਪਸ਼ਟ ਜਾਂ ਆਮ ਦਾਅਵੇ ਹਨ। ਜੋ ਵੀ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਹੁਕਮ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੀ ਹੈ। ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹੜਤਾਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਅਜਿਹੀ ਸਟੀਕਤਾ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੇਸ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦਾ ਕਿ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਵੀ ਆਸਾ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (3); ਜਿੱਥੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਹੜਤਾਲ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣਾ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਚੰਗਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਹੈ

(1) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1954 ਐਸ.ਸੀ. 276

(2) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1949 ਪੈਟ. 236

(3) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1950 ਸਾਰੇ. 709

ਪੰਡਿਤ ਪ੍ਰੇਮ
ਨਾਥ ਬਜਾਜ
ਬਨਾਮ
ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ
ਹੋਰ

ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਦੇ ਕੇਸ (1), ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੋਰ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕੇਸ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ—

ਕਪੂਰ ਜੇ.

(1) ਕਿ ਕੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਗੋਰੰਡ ਕਾਫੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਅਧੀਨਗੀ ਵਾਲਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕਾਉਂਸਿਲ ਨੇ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜਾ ਸਮਰਾਟ (2) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਗਵਰਨਰ-ਜਨਰਲ ਜੱਜ ਸੀ- ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸੀ—

"ਗਵਰਨਰ-ਜਨਰਲ, ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਭਾਰਤ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਬਣਾ ਅਤੇ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਆਰਡੀਨੈਂਸ, ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ, ਭਾਰਤੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਐਕਟ ਵਾਂਗ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ, ਪਰ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਭਾਰਤੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ; ਅਤੇ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਭਾਰਤੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਐਕਟ ਵਾਂਗ ਅਸਵੀਕਾਰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

(2) ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੇ ਗਏ ਆਧਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਤਰਕਸੰਗਤ ਸਬੰਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

(1) 1951 ਐੱਸ.ਸੀ.ਆਰ. 167

(2) ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. 12 ਲਾਹ. 280

ਉਹ ਵਸਤੂਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੋਕਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ;

ਪੰਡਿਤ ਪ੍ਰੇਮ
ਨਾਥ ਬਜਾਜ
ਬਨਾਮ
ਭਾਰਤ ਸੰਘ
ਅਤੇ ਹੋਰ
ਕਪੂਰ ਜੇ.

(3) ਕਿ ਆਧਾਰ ਅਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ. ਇਹ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਰੇਕ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 22 ਦੀ ਧਾਰਾ (6) ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ;

(4) ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਹੋਵੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਨਾਂ ਹੋਣ, ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ; ਅਤੇ

(5) ਕਿ ਇੱਕ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਉਸਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨੂੰ ਦੁਰਭਾਵਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜੋ ਆਧਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਹ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਪਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹਨ। ਮੈਂ ਇਸ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ। ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਉਹ ਨਾ ਤਾਂ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਹੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਾਕਾਫੀ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਭਾਰਦਵਾਜ ਦੇ ਕੇਸ (1) ਵਿੱਚ ਪਤੰਜਲੀ ਸ਼ਾਸਤਰੀ, ਸੀ.ਜੇ. ਦੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਨਿਰੀਖਣ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

"ਪਹਿਲੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ, ਅਟਾਰਨੀ-ਜਨਰਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਉਪ-ਪੈਰਾ (ਈ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਆਧਾਰ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅੰਦੋਲਨ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਬਾਰਾ ਹਿੰਦੂ ਰਾਓ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ 4 ਤੋਂ 10 ਮਾਰਚ ਤੱਕ ਵਾਲੰਟੀਅਰਾਂ ਨੂੰ ਭਰਤੀ ਕਰਕੇ। ਵਿਆਖਿਆ ਮੰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਪਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ, ਜੋ

(1) 1953 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 708 ਪੀ. 712

ਪੰਡਿਤ ਪ੍ਰੇਮ
ਨਾਥ ਬਜਾਜ
ਬਨਾਮ
ਭਾਰਤ ਸੰਘ
ਅਤੇ ਹੋਰ

ਕਪੂਰ ਜੇ.

ਇੱਕ ਆਮ ਆਦਮੀ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਤਜਰਬਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਹਾਇਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਉਸਨੂੰ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਟਾਰਨੀ-ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ। ਯਕੀਨਨ, ਇਹ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਥਾਰਟੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਅਰਥ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੇ, ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਧਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸਰੋਤ 'ਤੇ ਛੱਡੇ ਬਿਨਾਂ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੈਰਾ 2 ਦੇ ਉਪ-ਪੈਰਾ (ਈ) ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਧਾਰ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੈ।"

ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਸ ਸਪੁਰਦਗੀ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਟਾਰਨੀ-ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਅਨੁਭਵੀ ਵਕੀਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਉਸ ਤੋਂ ਸਾਰੇ ਆਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਲੰਬਾ ਰਸਤਾ ਹੈ ਕਿ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਹੱਦ ਦਰਸਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੰਸ਼ਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਵਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਯੂਨੀਅਨ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੀ ਉਹ ਚੰਗੇ ਆਧਾਰ ਹਨ ਜਾਂ ਮਾੜੇ ਆਧਾਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਧਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਅਸਪਸ਼ਟ ਜਾਂ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਹੁਕਮ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਦਿ ਵੋਆਇਸ ਆਫ਼ ਕਸ਼ਮੀਰ" ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਅੰਸ਼, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਸੰਪਾਦਕ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋ ਬਿਆਨ ਜੋ 25 ਸਤੰਬਰ, 1955 ਦੀ ਕਾਨਪੁਰ ਦੇ "ਦਿ ਸਿਆਸਤ" ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਕਰਾਚੀ ਦੇ "ਦਿ ਡਾਨ" ਅਤੇ ਲਾਹੌਰ ਦੇ "ਦ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਟਾਈਮਜ਼" ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹੋਣ ਦਾ ਸੰਯੁਕਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ। ਵੇਰਵੇ ਕਾਫ਼ੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹਨ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ "ਅਸਪਸ਼ਟ" ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਦੂਸਰਾ ਆਧਾਰ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਕੀ ਹੈ, ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਭਾਰਦਵਾਜ ਦੇ ਕੇਸ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਸੰਚਾਰਿਤ ਆਧਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 22 ਦੀ ਧਾਰਾ (6) ਅਧੀਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਜੋ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ-

ਪੰਡਿਤ ਪ੍ਰੇਮ
ਨਾਥ ਬਜਾਜ
ਬਨਾਮ
ਭਾਰਤ ਸੰਘ
ਅਤੇ ਹੋਰ
ਕਪੂਰ ਜੇ.

"22 (6) ਧਾਰਾ (5) ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਅਥਾਰਟੀ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਮਝਦੀ ਹੈ।"

ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਉਪਬੰਧ ਅਤੇ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਭਾਰਦਵਾਜ ਦੇ ਕੇਸ (1) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਚੋਣਵੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਹਰ ਤੀਰਥ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (2) ਵਿੱਚ, ਤਾਜ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਵਾਰਕ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਰੋਮੇਸ਼ ਥਾਪਰ ਦਾ ਕੇਸ (3), ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਜੋ ਵੀ ਹੋਵੇ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਨਿਰੋਧਕ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਲਕਿ ਮਦਰਾਸ ਪਬਲਿਕ ਸੇਫਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਸੀ।

ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਬਦਨਾਮ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਧਾਰਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਨਿਰੋਧਕ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਐਕਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਸੇ ਮਨਘੜਤ ਇਰਾਦੇ ਲਈ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਆਸੂਤੋਸ਼ ਲਹਿਰੀ ਦੇ ਕੇਸ (4), ਜਾਂ ਖਲੀਫਾ ਜਾਨਕੀ ਦਾਸ ਦੇ ਕੇਸ (5) ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਇੰਨੀ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਬਦਨਾਮ ਹੈ।

(1) 1953 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 708

(2) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1950 ਈ.ਪੀ. 222

(3) 1950 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 594

(4) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1953 ਐਸ.ਸੀ. 451

(5) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1950 ਈ.ਪੀ. 172

ਪੰਡਿਤ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਥ
ਬਜਾਜ
ਬਨਾਮ
ਭਾਰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ
ਹੋਰ

ਕਪੂਰ ਜੇ.

ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਧਾਰ ਅਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਭੀਮ ਸੇਨ ਦੇ ਕੇਸ (1) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਆਚਰਣ ਨੂੰ ਵੇਖਣਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਿਅਕਤੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਨਿਵਾਰਕ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨਿੱਜੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਹਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਭ ਤੋਂ ਮਾਮੂਲੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਅਪੀਲੀ ਸਿਵਲ

ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜੇ.ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ

ਦਸੋਧਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, -ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

1951 ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 703

ਪੰਜਾਬ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਐਕਟ (1887 ਦਾ XVI)-ਸੈਕਸ਼ਨ 59(1)(d) 1862 ਵਿੱਚ ਸਾਂਝੇ ਪੂਰਵਜ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ - 1878 ਅਤੇ 1882 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਾਂਝੇ ਪੂਰਵਜ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਵੰਸ਼ਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ - ਕੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਾਂਝੇ ਪੂਰਵਜ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 59(1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਡੀ) ਦਾ ਅਰਥ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 59 (1) (ਡੀ) ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਲਈ ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਸਾਂਝੇ ਪੂਰਵਜ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 59(1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਡੀ) ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ "ਆਮ ਪੂਰਵਜ ਤੋਂ ਮਰਦ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਮਰਦ ਸੰਪੱਤੀ ਸੰਬੰਧੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ: ਮਿਰਤਕ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦਾ" ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ- ਸਾਂਝੇ ਪੂਰਵਜ ਤੋਂ ਉਸਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ।

(1) 1952 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 19

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁੱਕਦਮੇਬਾਜ਼ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਦੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਪਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਇਕਬਾਲ ਕੌਰ
(ਟਰਾਂਸਲੇਟਰ)